

ประโยค ป.ธ. ๓
 แปล มคธเป็นไทย
 สอบ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๘

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ตํ สุตฺวา สตถา อาม ภิกฺขเว มม ปฺตุโต สํสฺสฺสฺส สติ อัจฉริยสฺส สนฺตีกํ
 คโต อิทานิ ปนสฺส สํสฺสฺสฺส คินฺโน อตฺตนา ว อตฺตนา นิสฺเสตฺวา อรหตฺตํ ปตฺโตติ
 วตฺวา อีมา คาถา อภาสิ

หิริเนสฺโห ปฺริโส โภจ โลกสฺมิ วิชฺชติ
 โย นินฺทํ อปฺโพเชติ อสฺโส ภทฺโร กสามิว
 อสฺโส ยถา ภทฺโร กสามิวฺวิจฺจ
 อาตปิโน สํเวคิโน ภวถ
 สทฺธาย สีเลน จ วิริเยน จ
 สมาธิना ธรรมวินิจฺจนเณน จ
 สมฺปฺนฺนวิชฺชาจรณา ปฏฺฐิสฺสตา
 ปหสฺสถ ทฺกฺขมิตํ อนปฺปกนฺติ ฯ

ตตฺถ อนฺโต อุปฺปนฺนํ อกฺุสลวิตกฺกํ หิริยา นิสฺเสตฺตีติ หิริเนสฺโห ฯ โภจ โลกสฺมินฺนติ
 เอวรฺูโป ปุคฺคโล ทฺลลโก โภจเทว โลกสฺมิ วิชฺชติ ฯ โย นินฺทนฺติ โย อปฺปมตฺโต
 สมถธมฺมํ กโรนฺโต อตฺตโน อุปฺปนฺนํ นินฺทํ อปฺพรนฺโต พุชฺฌตฺตีติ อปฺโพเชติ ฯ
 กสามิวาติ ยถา ภทฺโร อสฺโส อตฺตนิ ปตฺมานํ กสํ อปฺพรติ อตฺตนิ ปตฺติตฺตํ น เทติ
 โย เอวํ นินฺทํ อปฺโพเชติ โส ทฺลลโกติ อตฺถอ ฯ (ธมฺมปทฺฐกฺกถาย ปณฺจโม ภาโค/
 หน้า ๗๗ - ๗๘)

แปล โดยอรรถ

๒. ตสุมี ชณ คนธมาทนปพพเต เอโก ปจเจกพุทฺโธ สmapตติโต วุฏฺฐิ ๑
 อนฺโตสmapตติยํ กิร Smapตติมเลน ชิมฺจฉา น พาตติ Smapตติวุฏฺฐิตานํ ปน พลาวตี
 หุตฺวา อุทฺรปฏฺลํ ทนฺตี วิย อุปฺปชฺชติ ตสุมา เต ลกฺขณฺญานํ โอลฺโลกฺตฺวา คจฺฉนฺตี ๑
 ตํ ทิวสญฺจ เตสํ ทานํ ทตฺวา เสนาปตฺติญฺจานาทีสุ อณฺวตฺรํ Smapตติ ลกฺขณฺตี ตสุมา
 โสปี ทิพฺเพน จกฺขุณา โอลฺโลกฺนฺโต สกฺลชมฺพุทีเป ฉาตกภยํ อุปฺปนฺนํ เสฏฺฐิเคเท จ
 ปญฺจนฺนํ ชนฺนํ นาฬิโกทโน ว ปกฺโก สทฺธา นุ โช เอเต สกฺขิสฺสฺสนฺตี ว มม สงฺคหํ
 กาสฺนฺตี เตสํ สทฺธภาวญฺจ สงฺคหํ กาคู สมตฺถภาวญฺจ ทิสฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย คนฺตฺวา
 เสฏฺฐิสฺส ปฺรโต ทฺวาเร จิตฺเมว อตฺตานํ ทสฺเสสิ ๑ โส ตํ ทิสฺวาว ปสนฺนจิตฺโต
 ปุพฺเพปิ มยา ทานฺสฺส อทินฺนตฺตา เอวฺรูปํ ฉาตกํ ทิฏฺฐํ อิทํ โช ปน ภตฺตํ มํ
 เอกทิวสญฺเฆว รกฺขเยย อยฺยสฺส ปน ทินฺนํ อนฺกาสุ กปฺปโกฏฺฐิสุ มม ทิตาวนํ
 ภวิสฺสตีติ ตํ ภตฺตปาตี อปเนตฺวา ปจเจกพุทฺธํ อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺจปตฺติวุฏฺฐิตฺน วนฺทิตฺวา
 เคหํ ปเวเสตฺวา อาสเน นิสินฺนสฺส ปาเท โชวิตฺวา สุวณฺณเป็เจ จเปตฺวา ตํ ภตฺตปาตี
 อาทาย ปจเจกพุทฺธสฺส ปตฺเต โอภีริ ๑ (ธมฺมปทฺทจกฺกถาย สตฺตโม ภาโค/หน้า ๓๑ - ๓๒)

— ❦ —
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.พระศาสดา ทรงสดับแล้ว ซึ่งคำนั้น ตรัสแล้วว่า ดูก่อนนิกขุ ท. เออ อ.บุตรของเรา ครั้นเมื่อความเกี่ยวข้อง มีอยู่ ไปแล้ว สู่นักของอาจารย์ แต่ว่า อ.ความเกี่ยวข้อง อันบุตร ของเรานั้น ตัดแล้ว ในกาลนี้ อ.บุตรของเรานั้น ห้ามแล้ว ซึ่งตน ด้วยตนเทียว บรรลุแล้ว ซึ่งพระอรหัต ดังนี้ ได้ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถา ท. เหล่านี้ว่า

อ.บุรุษ ผู้ห้ามซึ่งอกุศลวิตกด้วยhiri บางคน จะมีในโลก
อ.บุคคล นำไปปราศซึ่งความหลับใต้อยู่ เพียงดัง อ.ม้า
ตัวเจริญ หลบอยู่ ซึ่งแล้ว อ.บุคคลนั้น เป็นผู้อันบุคคล
หาได้โดยยาก ย่อมเป็น อ.ม้าตัวเจริญ ตัวอันนายสารถิ
หวดแล้วด้วยแล้ว ย่อมกระทำ ซึ่งความเพียร ฉันท
อ.เธอ ท. จงเป็นผู้มีความเพียร เป็นเครื่องยังกิเลสให้
ร้อนทั่ว จงเป็นผู้มีความสลด จงเป็น ฉันทนั้น อ.เธอ ท.
เป็นผู้มาตามพร้อมแล้ว ด้วยศรัทธาด้วย ด้วยศีลด้วย
ด้วยวิริยะด้วย ด้วยสมาธิด้วย ด้วยการวินิจฉัยซึ่งธรรม
ด้วย เป็น เป็นผู้มัววิชาและจรณะถึงพร้อมแล้ว เป็นผู้ม
สติเฉพาะ เป็น จักละซึ่งทุกข์ อันไม่น้อยนี้ ดังนี้ ฯ

อ.วิเคราะห์ว่า อ.บุคคลใด ย่อมห้าม ซึ่งอกุศลวิตก อันเกิดขึ้นแล้ว ในภายใน ด้วยhiri
เพราะเหตุนั้น อ.บุคคลนั้น ชื่อว่า **หิรินิเสธ** ดังนี้ ในพระคาถานั้น อันบัณฑิต ฟังกระทำ ฯ
อ.อรรถว่า อ.บุคคล ผู้มีอย่างนี้เป็นรูป ผู้อันบุคคลหาได้โดยยาก ชื่อว่า บางคน นั้นเทียว
จะมีในโลก ดังนี้ แห่งหมวดสองแห่งบทว่า **โกจิ โลกสมิ** ดังนี้ ฯ อ.อรรถว่า อ.บุคคลใด
ผู้ไม่ประมาทแล้ว กระทำอยู่ ซึ่งสมณธรรม นำไปปราศอยู่ซึ่งความหลับ อันเกิดขึ้นแล้วแก่ตน

ตื่นอยู่ เพราะเหตุนั้น อ.บุคคลนั้น ชื่อว่า นำไปปราศซึ่งความหลับตื่นอยู่ ดังนี้ แห่งหมวดสองแห่ง
บทว่า โย นิทุทฺถํ ดังนี้ ๑ อ.อรรถว่า อ.ม้า ตัวเจริญ หลบหลีกอยู่ซึ่งแล้ว อันตกไปอยู่ที่ตน
คือว่า ย่อมไม่ให้เป็นอันตกไปที่ตน ฉนโต อ.บุคคลใด นำไปปราศ ซึ่งความหลับตื่นอยู่ ฉนนัน
อ.บุคคลนั้น เป็นผู้อันบุคคลหาได้โดยยาก ย่อมเป็น ดังนี้ แห่งบทว่า กสามิว ดังนี้ เป็นต้น ๑

แปล โดยอรรถ

๒. ในขณะนั้น ที่ภูเขาคันธมาทน์ พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ออกจากสมาบัติแล้ว ๑
ทราบว่าเป็นภายในสมาบัติ ความทิวยอมไม่เบียดเบียน เพราะผลแห่งสมาบัติ แต่ว่า สำหรับ
พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ออกจากสมาบัติแล้ว ความทิวมีความรุนแรงเกิดขึ้นอยู่ คล้ายเผา
กระเพาะอาหาร เพราะเหตุนี้ พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้น ตรวจดูฐานะที่จะได้ (อาหาร)
แล้วจึงไป ๑ ก็ในวันนั้น ชนทั้งหลายถวายทานแก่พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นแล้ว ย่อมได้สมบัติ
อย่างใดอย่างหนึ่ง บรรดาสมบัตินี้มีตำแหน่งเสนาบดีเป็นต้น เพราะฉะนั้น พระปัจเจกพุทธเจ้า
เหล่านั้น ตรวจดูอยู่ด้วยทิพยจักขุ ดำริว่า ฉลาดกภัย เกิดขึ้นแล้ว ในชมพูทวีปทั้งสิ้น และในเรือน
เศรษฐี เขาหุงข้าวสุกอันสำเร็จด้วยข้าวสารทะนานหนึ่งเท่านั้น เพื่อคน ๕ คน ชนเหล่านั้นจักมีศรัทธา
หรือหนอ จักอาจเพื่อจะทำความสงเคราะห์เรา ? เห็นว่าชนเหล่านั้นเป็นผู้มีศรัทธาและสามารถ
เพื่อจะทำความสงเคราะห์ จึงถือเอาบาตรและจีวรไปแสดงตนที่ประตูข้างหน้าของเศรษฐีนั้นแล ๑
เศรษฐีนั้น พอเห็นท่านเข้าก็มีจิตเลื่อมใส คิดว่า เราประสบฉลาดกภัยเห็นปานนี้เพราะเราไม่ได้ให้
ทานแม้ในกาลก่อน ก็แล ภัตตนี้พึงรักษาเราได้วันเดียวเท่านั้น ส่วนภัตตที่เราถวายแล้ว
แก่พระผู้เป็นเจ้าจักนำประโยชน์เกื้อกูลมาให้เราหลายโกฏิกัปป์ จึงนำถาดภัตตนั้นออก
เข้าไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้า ไหว้ด้วยเบญจางคประดิษฐ์ นิมนต์ให้เข้าไปสู่เรือนล้างเท้าของท่านผู้
นั่งบนอาสนะแล้ว วางไว้บนตั้งทองแล้ว ถือเอาถาดภัตตนั้น มาเกลี่ยลงในบาตร ของพระปัจเจก-
พุทธเจ้า ๑

พระเทพวิมลโมลี จิตตคุตุโต วัดสุทัศน์เทพวราราม
สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.
ตรวจแก้.